

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Tilknytning og tidlig samspill mellom barn og omsorgsgiver

Attachment and early interaction between children and caregiver

Kandidatnummer: 451

Bachelor i barnevern

Fakultet for helse- og sosialvitenskap/Institutt for velferd og
deltaking

16.05.2022

Antall ord: 8181

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1

Abstract

Title: Attachment and early interaction between children and caregivers

Background: After learning about topics about development and attachment for children in the study of child welfare, I became very interested in studying these topics, and exploring what interaction, attachment, parent-child relationships means. Therefore I wanted to write my thesis about a topic that allowed me to go in depth of theories on attachment and interaction.

Research question: How to promote early interaction and secure attachment between children and caregivers with principles from the parent guidance course Circle of Security (COS); and what effect does it have?

Purpose: The purpose of this study is to find out which factors in the COS intervention method that promotes secure attachment and interaction between parents and caregivers. In addition, I want to research the efficiency of the method, and how efficient it really is.

Method: This study is a literature review, which means I will study the research question in the light of pre-existing literature. In this thesis, I used four articles in which I discussed the theory and research question. After a systematic review of research articles, I found the ones that best suited my research question. I have discussed the findings in the articles in light of the theory presented.

Results: The findings in the research articles indicate that the COS method is a good tool for promoting change in families who have difficulties in the interaction situation. This is supported by the main arguments of attachment theory, which states that attachment is important for children's development and relationship building. Nevertheless, the findings indicate that one can not conclude with the real effect of the COS intervention.

Conclusion: The conclusion is therefore that when it comes to whether COS has a real effect in promoting secure attachment and interaction, that question remains unanswered.

Keywords: Secure attachment, parent-child-interaction, Circle of Security

Innholdsfortegnelse

ABSTRACT	2
1 INNLEDNING.....	5
1.1 VALG AV TEMA OG BEGRUNNELSE.....	5
1.1.1 <i>Bakgrunn for valg av tema og forforståelse.....</i>	<i>5</i>
1.2 PROBLEMSTILLING	6
1.3 OPPGAVENS OPPBYGGING.....	7
2 METODE.....	8
2.1 VALG AV METODE OG BEGRUNNELSE FOR VALGET	8
2.2 LITTERATURSTUDIE.....	9
2.3 LITTERATURHIERARKI.....	10
2.4 INKLUSJONS- OG EKSKLUSJONSKRITERIER.....	11
2.5 SØKEPROSESS	11
3 TEORI.....	12
3.1 UTVIKLINGSPSYKOLOGI: FORLØPEREN TIL TILKNYTNINGSTEORIEN	12
3.2 HVA ER TILKNYTNING?.....	13
3.3 TILKNYTNINGSTEORIEN	13
3.4 TILKNYTNINGSATFERD.....	14
3.4.1 <i>Ulike tilknytningsmønstre.....</i>	<i>14</i>
3.5 TRYGGHETSSIRKELEN: CIRCLE OF SECURITY.....	16
3.5.1 <i>«Trygghetssirkelen fremmer tilknytning»</i>	<i>16</i>
3.5.2 <i>Betydningen av relasjon og samspill: fordeler ved «å være sammen»</i>	<i>17</i>
4 PRESENTASJON AV FORSKNINGSARTIKLENE	19
4.1.1 <i>Artikkel 1</i>	<i>19</i>
4.1.2 <i>Artikkel 2</i>	<i>19</i>
4.1.3 <i>Artikkel 3</i>	<i>20</i>
4.1.4 <i>Artikkel 4</i>	<i>20</i>
4.2 FUNN.....	21
4.2.1 <i>Effekt på mentaliseringsevne og foreldrerollen</i>	<i>21</i>
4.2.2 <i>Effekt på tilknytning og samspill.....</i>	<i>22</i>
4.2.3 <i>Effekt av Circle of security som tiltak.....</i>	<i>22</i>
4.3 KRITISK VURDERING AV ARTIKLENE	23
5 ANALYSE OG DRØFTING	25

5.1	HVILKEN EFFEKT HAR TRYGGHETSSIRKELEN PÅ FORELDREROLLEN?	25
5.2	HVORDAN KAN TRYGGHETSSIRKELEN FREMME TIDLIG SAMSPILL OG TRYGG TILKNYTNING?.....	26
5.3	TRYGGHETSSIRKELEN SOM TILTAK: FUNGERER DET?.....	28
6	OPPSUMMERING OG AVSLUTNING.....	30
6.1	REFLEKSJON OG ETTERTANKE	30
7	LITTERATURLISTE.....	31
8	VEDLEGG 1: SØKELOGG.....	33
9	VEDLEGG 2: SKJEMA FOR KRITISK VURDERING.....	37

1 Innledning

1.1 Valg av tema og begrunnelse

Tema for denne bacheloroppgaven er tilknytning, og samspill mellom barn og omsorgspersoner. Etter vi i barnevernsstudie ble introdusert for utviklingspsykologien og teori om barns utvikling, har dette temaet vekt stor interesse hos meg. Jeg begynte å stille spørsmål til hvilke konsekvenser blant annet utrygg tilknytning kunne ha for barn, og hvordan samspillet med, og omsorgen fra foreldrene kan påvirke utviklingen, så vel som den generelle utviklingen til barn. Begrunnelsen for valget mitt av tema handler om at jeg synest barns utvikling og tilknytning er et spennende felt. Jeg synest det er viktig å ha kunnskap om hvordan barn utvikler seg til å bli trygge og gode voksne, slik at de barna som ikke får gode nok oppvekstvilkår kan få hjelp tidlig.

Som barnevernspedagog ønsker jeg å kunne jobbe med barn i barnevern, barnehage eller skole. I de nevnte institusjonene kan man møte barn i sårbare og utsatte livssituasjoner. Etter min mening kan derfor kunnskap om tilknytning og samspill svært betydningsfullt, fordi det kan gi innsikt som gjør det lettere å hjelpe disse barna.

1.1.1 Bakgrunn for valg av tema og forforståelse

Både valg av tema og problemstilling vil være påvirket av ens *forforståelse*. Forforståelse handler om tanker og meninger vi har om et fenomen i forkant av en undersøkelse (Dalland, 2017, s.58). Ved å være bevisst på egen forforståelse og holdninger i forkant av en undersøkelse, kan man lettere unngå at dette virker inn på resultatet i undersøkelsen.

Erfaringene jeg har opparbeidet meg i arbeidssammenheng og privat har hatt avgjørende betydning for valget mitt av tema. Etter min erfaring, som miljøarbeider i skole, assistent i barnehage og i oppveksten til småsøsken, har jeg lagt merke til at barn trenger enormt mye omsorg, men får sjeldent for mye. Ofte har jeg tenkt over hvor mye konflikt og sinne et barn kan utløse. Jeg har stilt spørsmål ved hva det er som gjør at barn er i risiko, og akkurat hvor grensen til «gode nok» foreldreskap går. Alle disse erfaringene, i tillegg til barnevernsutdanningen, har gitt meg innsikt i hvordan omsorg, forståelse og tilknytning er

viktig i oppveksten til et barn. Bacheloroppgaven er en god mulighet for å bli bedre kjent med tilknytningsfeltet, og betydningen av trygg tilknytning, slik at jeg kan nytte denne kunnskapen i arbeidssammenheng.

1.2 Problemstilling

Jeg har valt en problemstilling som tillater meg å diskutere rundt betydningen tilknytning, og av samspillet mellom foreldre og barn, og samtidig diskutere rundt den kjente intervensjonsmodellen Circle of Security (COS), eller på norsk; trygghetssirkelen.

Problemstillingen er derfor formulert slik:

Hvordan fremme tidlig samspill og trygg tilknytning mellom barn og omsorgsgiver med prinsipper fra foreldreveiledningskurset Circle of Security (COS); og hvilken effekt har det?

Jeg har vært usikker på hvilken problemstilling som ville passe best til temaet. Som de fleste er klar over, er utvikling og tilknytning, samspill et enormt kunnskapsfelt. Det har vært vanskelig å utforme en problemstilling, da det var mange aspekter ved temaet mitt som jeg ville utdype. Derfor er jeg fortsatt kritisk til valget av problemstilling, da spørsmålet kan ha blitt for generelt. Likevel ser jeg fordeler ved problemstillingen, fordi den lar meg utforske effekten av, og erfaringene med COS- intervensjonen. Grunnen til at jeg endte opp med denne problemstillingen, var fordi i mitt arbeid i barnehage og skole er det mye fokus på COS, derfor så jeg på det som en fordel å ha kunnskap om den.

Slik jeg ser det, har denne problemstillingen også relevans for barnevernutdanningen, fordi mange kan ha nytte av kunnskap om barns tilknytning, og det tidlige samspillet mellom foreldre og omsorgsgiver. I tillegg synes jeg det er en fordel å ha kunnskaper om COS, da denne intervensjonsmetoden kan brukes i behandling og terapi. Samspill mellom foreldre og barn er også gjennomgående tema i barnevernet, og jeg ser på det som et svært aktuelt tema å fordype meg i.

1.3 Oppgavens oppbygging

I denne oppgaven skal jeg starte med å redegjøre for valg av metode, og begrunnelse for valget. Jeg skal også forklare min søkeprosess etter relevant forskningslitteratur. Deretter skal jeg presentere relevant teori, og ulike teoretiske perspektiver innenfor temaet tilknytning. I teoridelen av oppgaven skal jeg se nærmere på essensen i COS-intervensjonen, utviklingspsykologi, tilknytningsteori og tilknytningens betydning for utviklingen til barn. Videre i oppgaven skal jeg presentere artiklene jeg har funnet og gi en oversikt over kildekritiske valg jeg har gjort for å finne forskningslitteraturen. Sammen med teori, vil analysen av forskningsartiklene være utgangspunktet for drøfting rundt oppgavens problemstilling. Det siste jeg skal gjøre i oppgaven er å oppsummere hovedfunnene i oppgaven, og en kort del for refleksjon og ettertanke.

2 Metode

“En metode er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Et hvilket som helst middel som tjener dette formålet, hører med i arsenalet av metoder” (Aubert, 1985, s. 196, referert i Dalland, 2017, s. 51). Metoden er redskapet vårt i møte med det vi vil undersøke, metoden hjelper oss til å samle inn den informasjonen vi trenger til undersøkelsen (Dalland, 2017, s. 52). Dalland (2017, s. 54) beskriver metoden som det «å følge en viss vei mot et mål», og at dette innebærer at forskeren beskriver veien, og redegjør for de valgene som er tatt underveis mot målet. Derfor skal jeg i det følgende redegjøre for hvilken metode jeg har brukt i oppgaven, og begrunne valget mitt.

2.1 Valg av metode og begrunnelse for valget

Begrunnelsen for å velge én bestemt metode, er at vi mener at den metoden egner seg best til å belyse problemstillingen på best mulig måte (Dalland, 2017, s. 51).

I min bacheloroppgave har jeg valgt å bruke litteraturstudie som metode. Begrunnelsen for valget av metode handler om at en litteraturstudie ville være det beste for å svare på min problemstilling, og utdype mitt tema om tilknytning og samspill. Det finnes mye forskning, teori og kunnskaper fra temaer om barn, tilknytning og utvikling, så valget av metode falt relativt naturlig. Grunnen til at jeg vurderte litteraturstudie som mest ideelt fremfor andre metoder, som f.eks. spørreundersøkelse, intervju, observasjon eller lignende, var fordi temaet mitt handler om faktorer som er vanskelig å dokumentere og kartlegge i andre metoder. I tillegg konkluderte jeg med at en spørreundersøkelse, intervju og lignende, innenfor dette temaet kunne bli for omfattende, og for tidkrevende. Med den tiden som var satt av til å jobbe med bacheloroppgaven, tenkte jeg derfor at det var mest hensiktsmessig å gjøre en litteraturstudie.

Hva en litteraturstudie er, og innebærer, skal jeg komme tilbake til i det følgende.

2.2 Litteraturstudie

Aveyard (2019, s. 2) beskriver en litteraturstudie som en omfattende studie og tolkning av litteratur som er knyttet til et bestemt spørsmål, eller tema. Videre forklarer hun hvordan man gjennom grundig søk, analyse og tolkning av litteratur vil få ny innsikt om temaet man studerer. Ifølge Aveyard (2019, s. 3) bør en litteraturstudie blant annet ha et klart definert forskningsspørsmål, en metodedel, søkestrategi, analyse av litteraturen og vurdering av metoden.

Dalland (2017, s. 207), forklarer hvordan den litterære oppgaven altså baserer seg på å hente data fra eksisterende fagkunnskap, forskning og teori, slik at man kan analysere og tolke det i lys av eget tema og problemstilling. Aveyard (2019, s. 2) forklarer at når all litteratur i en litteraturstudie er gjennomgått samlet, og hver del av relevant informasjon ses i sammenheng med annen informasjon, gir det oss en viktig innsikt i temaet vi studerer. Gjennom å belyse et tema og en problemstilling, kan vi i tillegg gi ny innsikt til andre, eller legge grunnlaget for videre forskning innenfor temaet.

Litteraturstudier er viktige fordi de ønsker å oppsummere litteraturen som er tilgjengelig om et bestemt tema (Aveyard, 2019, s. 4). I en litteraturstudie er det viktig å se flere artikler, i lys av andre artikler innenfor samme emne, slik at man ikke risikerer å trekke konklusjoner basert på funnene i én artikkel (Aveyard, 2019, s. 6). Ved å bruke flere artikler, og sammenligne flere funn, forhindrer man et innsnevret syn på temaet. Ved å gjøre en litteraturstudie og sammenfatte informasjon fra flere artikler, har man dermed større sjanse til å «se hele bildet» av en sak (Aveyard, 2019, s. 6).

I denne oppgaven legger jeg til grunn fire artikler for drøfting av problemstillingen. Mine funn, hvilke artikler jeg har brukt, og analyse av artiklene, kommer jeg tilbake til i kapittel 4 og 5. I det følgende skal jeg forklare søkeprosessen for å finne forskningsartiklene jeg har brukt.

2.3 Litteraturhierarki

Aveyard (2019, s. 66) bruker begrepet *litteraturhierarki* for å forklare hvordan vi kan bruke en rangering av hvilken litteratur som er mest aktuell å bruke for å besvare problemstillingen. Som vi har sett på må en litteraturstudie inneholde forskning for å være relevant. Forskningslitteratur er, i følge Aveyard (2019, s. 47), mer troverdige i forhold til annen litteratur. Derfor er det forskningslitteratur jeg skal bruke i denne bacheloroppgaven.

Med problemstillingen min ønsker jeg å forske både på effekten av COS-intervensjonen, og hvordan man kan fremme samspill og trygg tilknytning mellom foreldre og barn. For å kunne besvare problemstillingen min på best mulig måte, har jeg valgt å plassere kohort-studier øverst i mitt litteraturhierarki. Kohortstudier er studier som forsker på personer som har opplevd samme opplevelse/eksponering, og som følges opp for å observere effekten av denne opplevelsen/eksponeringen (Aveyard, 2019, s. 54). Forskningslitteratur med en kvalitativ tilnærming har jeg satt som nummer to i litteraturhierarkiet mitt. De kvalitative studiene forsøker å forstå helheten i en opplevelse, gjennom å for eksempel undersøke hvordan et fenomen oppleves for deltakerne; resultatene i en slik studie er beskrivende og fortolkende (Aveyard, 2019, s. 60-61), og har derfor relevans for min problemstilling. Deretter har jeg plassert randomiserte kontrollerte studier (RCT). RCT-studier tar for seg effekten av tiltak, ved at deltakerne tilfeldig fordelt til en tiltaks- og til en kontrollgruppe, og resultatene blir vurdert ved å sammenligne utfall i tiltaksgruppen og i kontrollgruppen (Helsebiblioteket, 2016). Nederst i litteraturhierarkiet har jeg plassert systematiske oversikter (oppsummert forskning), fordi systematiske studier oppsummerer og samler forskningsresultater fra relevante studier om en problemstilling under ett, og prøver å sammenstille disse for å svare på et kjernesporsmål (Helsebiblioteket, 2016). Grunnen til at systematiske oversikter blir plassert nederst på mitt litteraturhierarki er fordi i denne typen studier er forskningen allerede fortolket og analysert, noe som gjør at det er lite rom for å tolke forskningsresultatene selv.

I tillegg til litteraturhierarki har jeg utarbeidet noen inklusjons- og eksklusjonskriterier, som jeg skal presentere i det følgende.

2.4 Inklusjons- og eksklusjonskriterier

Inklusjons- og eksklusjonskriterier skal hjelpe med å identifisere hvilken litteratur som hjelper meg å svare på problemstillingen min, og hvilken som ikke gjør det (Aveyard, 2019, s. 75). Å lage en oversikt over inklusjons- og eksklusjonskriterier kan fokusere og spisse litteratursøket inn mot forskningsspørsmålet (Aveyard, 2019, s. 75).

Inklusjons kriterier var blant annet at litteraturen skulle være publisert i fagfelleurdert tidsskrift, og i tidsrommet 2010-2021. Litteraturen skulle også være forskningslitteratur, som var publisert i vitenskapelig artikkel, og ha en IMRaD-struktur (Dalland, 2017, s. 163). I tillegg måtte litteraturen være på et språk som gjorde det mulig for meg å fortolke litteraturen på en god måte. Derfor måtte jeg ekskludere all forskning utenom forskning på norsk, dansk, svensk og engelsk. Forskningslitteraturen skulle også handle om foreldre og barn, og effekt av COS-intervensjonen.

2.5 Søkeprosess

Å finne relevant og god nok forskning til bacheloroppgaven har vært en mer krevende prosess enn jeg hadde sett for meg. Å søke på internett etter litteratur kan gi uendelig mange resultatet, så å lage en strategi for søk har vært viktig for meg for å finne den mest relevante litteraturen.

Først i søkeprosessen lagde jeg en oversikt over ord jeg allerede hadde i mitt vokabular om temaet tilknytning. Deretter foretok jeg enkle søk i databasen Oria og MESH, med emneord jeg allerede kunne, for å få et innblikk over andre norske, og engelske, begreper som også kunne være relevant. Når jeg satt igjen med et relativt representativt utvalg av begreper, fokuserte jeg på å velge ut noen databaser og anbefalte fagressurser for helse- og sosialfag ved biblioteket til Høyskolen på Vestlandet. Databasene jeg valgte var Oria, Cochrane Library, CINAHL og InSUM. Et utvalg av emneordene, og begrepene som ble brukt var *circle of security (COS)*, *trygghetssirkelen*, *tilknytning*, *attachement*, *parenting*, *quality of interaction*, *mentalisering* og *samspill*. En oversikt over de endelige søkeordene og søkekombinasjonene er presentert i vedlegg nr. 1.

Å finne søkeord, og kombinasjoner, var en utfordring fordi problemstillingen min er relativt generell. Derfor opplevde jeg at søkene også kunne bli noe generelle. Likevel gjennomførte jeg systematiske søk, som gjorde at jeg fant forskning jeg var på utkikk etter. Hvilke artikler og funn jeg har gjort er presentert i kapittel fire og fem.

3 Teori

3.1 Utviklingspsykologi: forløperen til tilknytningsteorien

Malt (2014, referert i Amble & Dahl-Johansen, 2016, s. 49) beskriver *utviklingspsykologi* som den moderne betegnelsen på læren om barns utvikling. Utviklingspsykologien dekker et stort fagområde, og den er nesten umulig å forklare i korthet. Likevel er den utrolig viktig å ha kunnskap om, når vi skal jobbe med, og hjelpe barn.

Ifølge Mæhle (2016, s. 118) er den viktigste grunnen til å ha utviklingspsykologisk bakgrunnskunnskap i arbeid med barn og unge, at det kan bidra til bedre forståelse for vanskene deres. Utviklingspsykologien gir grunnlag for å forstå menneskelige og samfunnsmessige problemer; hvordan de oppstår, og hvordan de kan behandles, og at man dermed kan legge til rette for en optimal utvikling for så mange som mulig (Amble & Dahl-Johansen, 2016, s. 49). Mæhle (2016, s. 118) forklarer at kunnskap om utviklingspsykologien i tillegg setter premisser for å forstå barns behov, utviklingsmessige oppgaver, muligheter og begrensninger. I tillegg peker han på at utviklingspsykologien både forklarer, identifiserer og begrunner hva som utgjør risiko- og beskyttelsesfaktorer, og hva som representerer god og nødvendig utviklingsstøtte.

Grunnen til at barn er i hovedfokus i utviklingspsykologien er fordi fysiske og psykologiske forandringer skjer raskere, og i mer omfattende grad i barndommen enn senere i livet, og fordi de utviklingsprosessene som skjer i barndommen vil ha avgjørende betydning for ungdomsår, voksenalder og alderdom (Tetzchner, 2012, referert i Håkonsen, 2014, s. 39). Som også Amble & Dahl-Johansen (2016, s. 49) hevder, har de barna som får gode utviklingsbetingelser tidlig i livet fra sine omsorgspersoner, økt sannsynlighet for å klare seg bedre i livet enn de barna som ikke får like gode utviklingsbetingelser.

Når vi snakker om utviklingspsykologien, dukker som regel alltid begrepet *tilknytning* opp. Vi snakker gjerne om hvilken tilknytning barn har til foreldrene sine, og at dette har betydning for hvordan de utvikler seg. Derfor skal jeg i det følgende forklare tilknytningsteoriens generelle hovedtrekk, og deretter se på hvilken sammenheng tilknytning har for foreldre-barn samspill, og utviklingen til barn.

3.2 Hva er tilknytning?

Begrepet *tilknytning* handler om det emosjonelle båndet som knytter barnet til én, eller flere, omsorgsgivere; barn knytter seg til, søker nærhet, omsorg og kontakt fra de personene som står barnet nærest (Smith, 2002). Det er et viktig faktum å skille mellom tilknytning, og tilknytningens *kvalitet*. Alle barn danner nemlig en form for tilknytning til sine nærmeste omsorgsgivere som et instinkt for å overleve, uavhengig av kvaliteten på det emosjonelle båndet (Smith, 2002, s. 85). Tilknytning er derfor et begrep som har liten betydning dersom vi ikke ser det i en kontekst, fordi alle har en form for tilknytning til sine omsorgsgivere. Det betyr altså at det kun er når vi identifiserer tilknytningen som positiv eller negativ, trygg eller utrygg, at vi kan si noe om kvaliteten på tilknytningen mellom barn og foreldre.

3.3 Tilknytningsteorien

«Tilknytningsteori er en utviklingspsykologisk teori som beskriver dynamikken bak dannelse og utvikling av selvfølelse [...] gjennom utvikling av nære følelsesmessige bånd med de primære omsorgsgiverne» (Fogany, 2004, referert i Amble & Dahl-Johansen, 2016, s. 49).

Den engelske psykiateren, John Bowlby, blir av de fleste ansett som pioneren i tilknytningsforskning, siden han først presenterte begrepet *tilknytning* i 1950 – 1960- årene (Smith, 2002, s. 13). Det har skjedd mye innenfor tilknytningsfeltet siden Bowlby la grunnlaget for mye av tenkingen rundt relasjonen mellom små barn og deres primære omsorgsgivere (Brandtzæg et al., 2011, s. 19). Amble og Dahl-Johansen (2016, s. 49) peker på at hovedtrekkene i tilknytningsteorien i dag, handler om hvordan kvaliteten på tidlig tilknytning påvirker barns følelsesmessige og sosiale utvikling, i tillegg til relasjonsevne og psykiske helse som voksen.

3.4 Tilknytningsatferd

De første leveårene er ikke barn i stand til å regulere, eller bestemme, nærhet eller kontakt til omsorgsgiverne sine, og må derfor signalisere former for atferd som fremmer nærhet og kontakt (Brandtzæg et al., 2011, s. 20). Brandtzæg (et al., 2011, s. 20) forklarer at barn kan gjøre dette i form av å gråte eller smile f.eks., følge etter eller nærme seg en person, eller å omklamre omsorgsperson. Tilknytningsatferd handler på denne måten om hvilke signaler, i form av atferd, barn sender til foreldrene sine for å øke sannsynlighet for nærhet og kontakt. Killén (2019, s. 57) hevder at gjennom tilknytningsatferd utvikler barnet en oppfatning av seg selv, sine omsorgspersoner og hva det kan forvente seg fra andre, på grunnlag av sine tidlige erfaringer fra samspill med omsorgspersoner. Barn utvikler tilknytningsatferd, eller *tilknytningsmønstre*, som står i forhold til de erfaringene de har gjort, og som synes å være et svar på foreldrenes atferd ovenfor barnet (Killén, 2019, s. 57).

Når vi identifiserer ulike tilknytningsmønstre, er det i den sammenheng trygg- og utrygg tilknytning vi fokuserer på. De ulike formene for tilknytningsmønstre skal jeg ta for meg i det følgende.

3.4.1 Ulike tilknytningsmønstre

Som vi har sett, knytter barn seg til sine næreste omsorgsgivere, uansett hvordan de blir behandlet; men de knytter seg på ulikt vis, avhengig av samspillet mellom omsorgsgiver og barn (Killén, 2019, s. 56). For å vurdere tilknytningens kvalitet, hos barn i 1-års alderen og utover, er *fremmedsituasjonen* den mest aksepterte metoden som har blitt brukt (Brandtzæg et al., 2011, s. 24). Ainsworth og kollegaer utviklet denne metoden, som går ut på at barn fra ett til to år utsettes for kortvarige stressfylte situasjoner, der mor forlater rommet, og overlater barnet til en fremmed og til seg selv (Killén, 2019, s. 59). Hovedsakelig klassifiserte Ainsworth og hennes kollegaer tilknytning i tre ulike mønstre; trygg tilknytning, utrygg unnvikende tilknytning og utrygg ambivalent utvikling (Amble og Dahl-Johansen, 2016, s. 51). Senere kom også en fjerde kategori; utrygg desorganisert tilknytning.

Barn med trygg tilknytning har erfart at omsorgsgiverne vil passe på det og ta vare på det, trøste og være tilgjengelig når det har behov for det (Killén, 2019, s. 56). I tillegg opplever de

omsorgsgiverne som forutsigbare, tilgjengelige og beskyttende (Amble og Dahl-Johansen, 2016, s. 51). Ifølge Amble og Dahl-Johansen (2016, s. 51) kommer dette til uttrykk ved at de ikke liker å bli forlatt, og viser dette ved å søke trøst, kontakt og nærhet fra omsorgsgiver når de blir gjenforent.

Amble og Dahl-Johansen (2016, s. 52) forklarer videre at barn med utrygg unnvikende tilknytning opplever omsorgsgiver som forutsigbar, men følelsesmessig utilgjengelig. De viser en påfallende unnvikelse av mor ved gjenforening, enten ved å snu seg bort eller fullstendig overse henne (Killén, 2019, s. 61).

Utrygg ambivalent tilknytning kommer til uttrykk ved at de intenst søker nærhet ved atskillelse, og like intenst skyver omsorgsgiver vekk ved gjenforening (Killén, 2019, s. 61). De kan altså gråte og er sinte når mor går, samtidig som det gråter utrøstelig når hun kommer tilbake. Det de formidler ved en slik atferd er ifølge Killén (2019, s. 61) at de ikke kan klare seg uten foreldrene.

Mens barna med trygg-, unnvikende- og ambivalent tilknytning hadde organiserte strategier for å få tilgang til sin omsorgsgiver, eller sine omsorgsgivere, har ikke barn med utrygg desorganisert tilknytning en strategi for dette (Killén, 2019, s. 62). Ifølge Killén (2019, s. 62-63) viser disse barna sterke tegn på forvirring i fremmedsituasjonen, da de kan nærme seg foreldrene samtidig som de ser bort, de skriker ved adskillelse, men beveger seg stille vekk ved gjenforening. Videre peker Killén på at en interessant nok har identifisert to holdninger hos foreldrene til barn med desorganisert tilknytning: «fientlighet» eller «hjelpsløshet». Killén hevder også at Main og Hesse hadde en hypotese om sammenhengen mellom foreldrenes skremmende atferd og desorganisert tilknytning som har blitt testet i en rekke studier. Powell (et al., 2014/2015, s. 43) hevder at selv om man ikke har evidens for at utrygg tilknytning forutsier senere psykiske lidelser, kan derimot desorganisert tilknytning forutsi denne typen problemer.

Som vi ser, har tilknytning mellom barn og omsorgsgivere betydning for barns tilknytningsmønstre. I det følgende skal jeg se på hvordan vi kan forstå et barns behov for trygg tilknytning, i lys av teori om trygghets sirkelen.

3.5 Trygghetssirkelen: Circle of Security

Trygghetssirkelen er ifølge Lars Smith (Powell et al., 2014/2015, s. 16) en *tilknytningsbasert intervensjon* som har sitt direkte utspring i tilknytningsbegrepet. Som vi har sett på i det foregående, utviklet Mary Ainsworth og hennes kollegaer metoden fremmedsituasjonen, som utforsket forskjellene i spedbarns tilknytningskvalitet. Ainsworth og Bowlby så de kliniske implikasjonene ved tilknytningsteorien, men klarte ikke å gjøre metoden klinisk anvendelig (Powell et al., 2014/2015, s. 16). Likevel kom gjennombruddet, og denne metoden er nå vidt kjent.

Ifølge Powell (et al., 2014/2015, s. 16-17), er hensikten med trygghetssirkelen å synliggjøre for foreldre at det er en sammenheng mellom barnets problemer og tilknytning, og deres egen atferd og sinnstilstand. Dette blir synliggjort ved å f.eks. vise foreldrene små videopptak i fremmedsituasjonen, og å vise foreldrene sammenhengen mellom trygghetssirkelen og barnas behov (Powell et al., 2014/2015). Videre forklarer Powell at foreldre som har problemer med barnet sitt, vil se barnet sitt som problemet, men i COS rettleies foreldrene til å se barns atferd som en del av en samhandlingsprosess. COS kan fungere som et «veikart» som viser foreldrene vei til en trygg tilknytning til barna deres (Powell et al., 2014/2015, s. 46). COS viser forutsetningene for barns utvikling, nemlig å ha en omsorgsperson som alltid gir trøst og beskyttelse (en trygg havn) og oppmuntring (en trygg base for utforsking) (Powell et al., 2014/2015, s. 46-47).

Hvordan COS-intervensjonen kan fremme tilknytning, og bidra til trygg tilknytning for barn skal vi se på i det følgende.

3.5.1 «Trygghetssirkelen fremmer tilknytning»

Powell (et al., 2014/2015, s. 23) underbygger det vi tidligere har sett på, og legger til at barn som har blitt utsatt for feil og mangler, mishandling eller vannskjøtsel, skaper atferdsstrategier, eller tilknytningsatferd, for å opprettholde nærhet til sine tilknytningspersoner. Videre peker Powell på at behandling med COS skal bevisstgjøre foreldre på barns tilknytningsatferd, og synliggjøre hvordan den er del av et komplekst samspill og følelser. Når foreldrene har blitt bevisst på hvordan deres samspillmønstre kan

påvirke barnets atferd, og har fått veiledning til å velge samspillmønstre som dekker barnas tilknytningsbehov, kan COS bidra til å utvikle trygg tilknytning (Powell et al., 2014/2015, s. 23-25). Barns livsviktige kompetanse utvikler seg best ved trygg tilknytning, og derfor kan COS-metoden hjelpe foreldre til å skape et sunt miljø for barns sosiale, emosjonelle, fysiske og kognitive utvikling; slik at de etter hvert kan bli selvstendige voksne (Powell et al., 2014/2015, s. 24).

Powell (et al., 2014/2015) forklarer at COS-intervensjonen henvender seg til foreldre og nære omsorgsgivere fordi det er disse personene som former små barns tilknytning. Han forklarer videre at selv foreldre på sitt mest usikre og truende, kan forvandle barns utrygge tilknytning ved å endre måten de reagerer på overfor barnas behov for omsorg. På denne måten kan man si at det er omsorgspersonen som er nøkkelen til barns trygge tilknytning.

3.5.2 Betydningen av relasjon og samspill: fordeler ved «å være sammen»

Som flere forskere innenfor utvikling og tilknytningsfeltet er enige i, skriver også Killén (2019, s. 44) at relasjonen foreldre-barn har avgjørende betydning for barns fysiske, emosjonelle, kognitive og sosiale utvikling. Det er en helt opplagt påstand i dag.

I dag vet vi i tillegg at barns samspill med omgivelsene starter allerede ved fødselen, og at spedbarn både observerer, imiterer og tilpasser seg omsorgsgiverne sine allerede ved de første ukene av livet (Killén, 2019, s. 44). Som Killén (2019, s. 44) forklarer, vet vi at utviklingsnevrologisk forskning viser at hjernen utvikler seg som en refleksjon av erfaring, og at den følelsesmessige kommunikasjonen mellom barn og omsorgsgiver har avgjørende betydning for utviklingen av spedbarnets hjerne. Hjernen har nemlig sin største utvikling fra fødselen og de første leveårene, og er derfor følsom både for positiv påvirkning, ingen påvirkning, så vel som skadelig påvirkning (Perry, 2009; Nordanger et al., 2011; Nordanger & Braarud, 2017, referert i Killén 2019, s. 45).

Vi vet i dag også mye om hvilke foreldrefunksjoner som er sentrale for et «godt nok» foreldreskap, og for «god nok» omsorg (Killén Heap, 1988; Killén, 2015, referert i Killén, 2019, s. 38). De to første foreldrefunksjonene Killén (2019, s. 38) nevner som de viktigste, er evnen til å se barnet og akseptere det som det er, og evnen til å engasjere seg positivt

følelsesmessig i barnet. De to neste handler om evnen til empati med barnet, og evnen til å ha realistiske forventninger til barnets mestring.

Samspill, og det å være sammen i relasjoner med andre, baner vei for blant annet mestring av forskjellige utviklingsoppgaver og kompetanse, tillit, selvregulering og fysisk helse (Powell et al., 2014/2015, s. 60). Derimot, når det å være sammen og i relasjon med andre, ikke blir tilfredsstilt, blir barnet fratatt livsviktige bånd, men i verste fall også evnen til å ha det bra i fremtidige relasjoner som voksen (Powell et al., 2014/2015). Ifølge Powell (et al., 2014/2015, s. 61-62) betyr det *å være sammen* å vite at noen er emosjonelt tilgjengelig, det betyr å være kjent og bli akseptert, og det betyr for spedbarn å få hjelp til å regulere/organisere følelsene.

Barn som opplever at foreldrene ser dem, er engasjert, har empati, forståelse for det følelsesmessige hos barnet, og har realistiske forventninger til barnet, får et godt grunnlag for å utvikle god selvfølelse (Killén, 2019). De utvikler i tillegg evnen til å glede seg over livet, de våger å føle, og de slipper å bekymre seg for å ikke skulle kunne mestre (Killén, 2019). Spedbarn som ikke opplever tilstedeværelse, og samhandling fra omsorgsgiver, vil ikke lære om mennesker og relasjoner, om følelser og behov, om kommunikasjon og hva slags respons de kan forvente fra andre (Powell et al., 2014/2015, s. 63). Ved å være sammen kommuniserer foreldrene med barnet, verbalt eller non-verbalt, og gir barnet en opplevelse av at det er OK, og at selv om noe f.eks. er ubehagelig så går det bra (Powell et al., 2014/2015, s. 63). Ingen foreldre er perfekte, og ingen er hundre prosent til stede for barnet sitt til enhver tid, men det viktigste i et foreldreskap er foreldrenes evne til å forandre seg, tilpasse seg og møte barnets behov jamt over på en «god nok» måte (Killén, 2019).

4 Presentasjon av forskningsartiklene

4.1.1 *Artikkel 1*

Den første artikkelen «Et «pålogget»-foreldreskap – foreldres erfaringer med foreldreveiledningskurset Circle of Security-Parenting, COS-P» fant jeg i søk nummer 3 i databasen Oria. Dette er en norsk studie som er utført av Sæther og Glavin (2021). Hensikten med studien var å få kunnskap om foreldres erfaringer med det kjente foreldreveiledningskurset, Circle of Security. Studien har et kvalitativt design med dybdeintervjuer, der deltakerne, altså foreldrene, ble dybdeintervjuet to ganger; en og seks måneder etter endt kurs. Det var totalt syv kvinner og to menn i alderen 29-42 år som deltok på forskningsprosjektet. Inklusjonskriteriet for å bli med i forskningsprosjektet var at deltakerne hadde deltatt på alle de syv samlingene som kurset inneholdt. De totalt ni foreldrene ble rekruttert fra to gruppekurs som ble holdt høsten 2016 i regi av en helsestasjons- og skolehelsetjeneste på Østlandet. De to forskjellige kursene var rettet mot foreldre med barn under skolealder, og mot foreldre med barn i barneskolealder.

4.1.2 *Artikkel 2*

Den andre artikkelen «Efficacy of the 20-week circle of security intervention: changes in caregiver reflective functioning, representations, and child attachment in an Australian clinical sample», fant jeg i søk nummer 4 i database Oria. Denne studien er en Australsk studie presentert av Huber, McMahon, og Sweller (2015), og publisert i *Infant Mental Health journal*, som er et fagfellevurdert tidsskrift. Tema i denne studien handler om effektiviteten, eller virkningen, av COS-intervensjonen, med spesielt fokus på barns tilknytning, foreldres mentaliseringsevne (reflective functioning) og foreldrepreretasjoner (Huber et al., 2015). I forskningsprosjektet ble det studert og analysert 83 foreldre-barn-dyader som var klinisk henviste til psykisk helseverntjeneste, og som hadde fullført det 20 uker lange Circle of Security kurset (Huber et al., 2015, s. 560). I forskningsprosjektet ble foreldrene intervjuet, og dyader ble filmet i fremmedsituasjonen- metoden, før og etter intervensjonen, og deretter ble det benyttet et kohortdesign for å undersøke endring etter COS-kurset var gjennomført (Huber et al., 2015, s. 560).

4.1.3 Artikkel 3

Artikkel nummer 3 «Adding “Circle of Security – Parenting” to treatment as usual in three Swedish infant mental health clinics. Effects on parents’ internal representations and quality of parent-infant interaction», fant jeg i søk nummer 1 i database Cochrane Library. For å få tilgang til dokumentet ble jeg anbefalt å søke den opp i databasen CINAHL. Denne artikkelen dukket opp som alternativ i flere av søkene mine, så etter en systematisk gjennomgang valgte jeg å ta den med. Denne svenske studien av Mothander, Furmark og Neander (2018), ble publisert i *Scandinavian Journal of Psychology*. Studien er en randomisert kontrollert studie (RCT), som ønsker å finne effekten av å legge til COS til en etablert terapeutisk modell for tidlig intervensjon mellom foreldre og barn (Mothander et al., 2018, s. 262). I dette forskningsprosjektet ble samspillet mellom foreldre og spedbarn studert med et utvalg av 52 foreldre-barn-dyader som var tilfeldig fordelt på to sammenlignbare grupper; en gruppe med 28 deltakere som fikk behandling som vanlig (TAU), supplert med COS, og en gruppe som kun fikk TAU (Mothander et al., 2018, s. 262). Behandling som vanlig, eller *treatment as usual* (TAU), var den behandlingen som i utgangspunktet var brukt i de tre svenske klinikkene for psykisk helsevern for spedbarn som studien forsker på. Inklusjonskriterier for deltaking i studien var barnas alder (0-4 år) og primæromsorgspersons helsestatus; det måtte foreligge problemer i forholdet mellom omsorgsperson og barn (Mothander et al., 2018, s. 264). Fremgangsmåten for studien var ved at foreldrene ble intervjuet og interaksjonen mellom barn og foreldre ble filmet under behandling, men også seks måneder etter behandling, og 12 måneder etter behandling (Mothander et al., 2018, s. 265-266).

4.1.4 Artikkel 4

Den fjerde artikkelen «Kunnskapsoppsummering og klassifisering av tiltaket: Circle of Security (COS)- international – Parenting (COS-P)», fant jeg i søk nummer 2 i databasen Oria. Denne artikkelen er en systematisk oversikt, og kunnskapsoppsummering, av tiltaket COS. Artikkelen, av Rye og Eng (2021), er publisert på ungsinn.no, som er et fagfelleverdert tidsskrift for systematiske oversikter som omhandler tiltak for barn og unge. Denne artikkelen har gjort litteratursøk i databaser som Embase, Medline og Psykinfo, NORART, Cochrane Library, Cristin, NORA, SCOPUS, SweMed, Cambell, CINAHL Google Scholar, NICE,

Blueprint og CEBC. «I tillegg ble tiltakseier i Norge kontaktet og bedt om å sende inn dokumentasjon som ikke ble fanget opp av søket, som for eksempel manualer, veiledere, upublisert forskningsdokumentasjon, implementeringsstrategier og kvalitetssikringsrutiner» (Rye & Eng, 2021, s. 8). Ifølge Rye og Eng (2021, s. 8), resulterte litteratursøket i 93 treff, hvor totalt 81 artikler ble ekskludert, slik at det dermed gjensto 12 artikler/forskning som var relevante.

4.2 Funn

Funnene i artiklene har jeg valgt å kategorisere inn i tre kategorier. Kategoriene mentalisering, tilknytning og samspill, og effekten av COS, var gjennomgående kategorier i samtlige av forskningsartiklene jeg fant. Derfor var det naturlig å dele dem inn på denne måten.

4.2.1 Effekt på mentaliseringsevne og foreldrerollen

Funnene som ble gjort i artikkel én, av Sæther og Glavin (2021), var at etter COS kurset fikk foreldrene kunnskap om barns tilknytningsbehov, og behov for utforskning, og at det er foreldrenes ansvar å dekke disse behovene. Sæther og Glavin (2021, s. 27) forklarer at etter COS-kurset erfarte foreldrene endringer i hvordan de å på seg selv, og forsto seg selv og sin rolle i foreldre- barn relasjonen, altså endringer i mentaliseringsevnen. «Foreldrene beskrev det som om de våknet opp og så situasjoner de syntes var utfordrende med et nytt blikk» (Sæther & Glavin, 2021, s. 27). Den nye forståelsen til foreldrene om barns behov, atferdsmønstre, og tilknytning førte til at foreldrene følte at de var mer «pålogget», og hadde endret tilnærming til sine barn (Sæther & Glavin, 2021, s. 28). Foreldrene var mer «pålogget» i form av at de klarte å regulere både sine egne, og barnas følelser i større grad enn før, i tillegg til at de var mer tolerante overfor barnas behov for kontakt og utforskning (Sæther & Glavin, 2021, s. 28). Som vi har sett i kapittel 3.5.1, kan det å bevisstgjøre foreldrene på barns tilknytningsatferd, og hvordan samspillmønstre kan påvirke barnets atferd, bidra til å utvikle trygg tilknytning, og trygge relasjoner. Denne bevisstgjøringen som COS-metoden legger til rette for, skal gjøre at foreldrene utvikler mentaliseringsevnen sin,

og dermed fremmer endring i tilknytningsmønstrene til barna. Huber (et al., 2015, s. 569) hevder også at foreldrene opplevde en endring i deres egen oppfattelse av seg selv i foreldrerollen, at de opplevde mer glede og vennlighet overfor barnet sitt, og fikk større evne til å støtte og forstå barnets behov. Dessuten fortalte foreldrene i Sæther & Glavin (2021, s. 29) sin studie, at de ble tryggere på seg selv, og på barna sine etter kurset, og opplevde dermed foreldreskapet som mer positivt.

4.2.2 Effekt på tilknytning og samspill

Det var flere av deltakerne i studien til Sæther og Glavin (2021, s. 29) som opplevde at kontakten mellom dem og barna ble tettere etter kurset, og etter at foreldrene anvendte kunnskapen de fikk i kurset. Ifølge Sæther og Glavin (2021, s. 29) åpnet barna seg mer, de viste mer følelser, også sinne, men ikke i form av raseri, og selv om foreldrene hadde en god relasjon til barna før kurset, opplevde de at den likevel hadde blitt styrket etter kurset. Ifølge Huber (et al., 2015, s. 570) viste deres studie også en økning i tilknytningsatferd etter kurset. De forklarer at det likevel var størst økning av trygg tilknytning hos de barna som viste utrygg tilknytning, eller desorganisert tilknytning. Et interessant funn de også gjorde i studien var at barna som i utgangspunktet ikke viste desorganisert tilknytning før intervensjonen, viste små men betydelige økninger i desorganisert tilknytning etter intervensjonen (Huber et al., 2015, s. 570). Huber (et al., 2015, s. 570), forklarer at denne endringen likevel kan skyldes «reorganiseringsprosesser» i samspillet med foreldrene, og at det skyldes barnets tilpassing til de endringene COS-intervensjonen foreslo. I studien til Mothander (et al., 2018) var det også observert en signifikant endring mot mer emosjonelt tilgjengelige interaksjoner, etter behandling med COS, og denne endringen var synlig også ett år etter intervensjonen, og studiestart.

4.2.3 Effekt av Circle of security som tiltak

Som vi har sett i det foregående, og som også studien til Rye og Eng (2021) spesifikt peker på, er det en universell oppfatning av at tilknytning, og tilknytningskvaliteten, er svært viktig for barnet, og dets utvikling. Likevel peker Rye og Eng (2021) på at ved flere av

forskningsartiklene som ble gjennomgått, var det et fåtall av effektstudiene som hadde et representativt utvalg av deltakere. Derfor sier disse studiene relativt lite om den reelle effekten av COS, men snarere noe om betydningen, og behovet for endring i vanskelige familiesituasjoner. Rye og Eng (2021) forklarer også at COS-intervensjonen i utgangspunktet bygger på et godt teoretisk grunnlag, at gjennomføringen av kurset er godt forklart og at tiltaket beskrives på en god måte. Samtidig er det vanskelig å gå god for at COS-intervensjonen har større effekt på familiene i forhold til andre intervensjonsmetoder, eller behandlingsmetoder. Konklusjonen til Rye og Eng (2021, s. 17) er at «det er uklart om gruppetilbudet [COS] faktisk virker med hensyn til hovedmålsetting om å fremme trygg tilknytning», fordi det er for få effektstudier som bekrefter eller avkrefter effekten av COS.

4.3 Kritisk vurdering av artiklene

Kildekritikk handler, ifølge Dalland (2017, s. 158), om å vurdere og karakterisere litteraturen man har funnet, og kunne redegjøre for hvilke kriterier man har benyttet under utvelgelsen. Dalland forklarer at hensikten med kritisk vurdering av litteratur, er at leseren skal være informert om refleksjonene man har gjort, hvilken relevans og gyldighet litteraturen har når det gjelder å svare på problemstillingen.

I søkeprosessen har søk etter forskningslitteratur hovedsakelig basert seg på å finne artikler som utforsker effekten av COS-intervensjonen. Jeg erfarte tidlig at det var relativt lite forskning på effekten og erfaringer med COS-intervensjonen. Innenfor tema om tilknytning og samspill, finnes det mye forskning, men det finnes lite bevis på, og empirisk grunnlag for å konkludere med effekt av COS-intervensjonen. Derfor har jeg vært svært kritisk til funnene som har blitt presentert i artiklene, og er klar over at det på samtlige artikler er for få deltakere til å konkludere. Derfor er presentasjonen av mine funn, i kapittel 4.3, presentert slik jeg har tolket resultatene fra studiene, men med et forbehold om at mye av det som kommer frem ikke kan generaliseres. Se vedlegg nummer 2 for utdypende skjema for kritisk vurdering av forskningsartiklene.

Med avgrensingen jeg har foretatt i søkene mine, er det en fare for at jeg har unngått andre relevante artikler som kunne vært like gode, eller bedre til å svare på min problemstilling.

Det er altså en fare for at jeg har brukt søkeord som var for begrensende, slik at jeg mistet tilgang til andre relevante artikler. Likevel har jeg prøvd å gjøre siteringssøk, for å sjekke hvilke andre forfattere som nytter artiklene som jeg har brukt. Det har vist seg at flere av artiklene også er brukt i andre studier, og mange av forfatterne går igjen i annen litteratur.

Generelt er et tips fra Aveyard (2019, S. 98) at man må være «critical but not too critical!», når man søker etter, og vurderer litteratur. Derfor har jeg inkludert de artiklene jeg fant som var relevante for min problemstilling, på tross av at noen ikke nødvendigvis gir presise nok svar på det jeg spør etter. I det følgende skal jeg derfor drøfte funnene i forskningsartiklene opp imot problemstillingen, for så å kunne oppsummere og konkludere med hva jeg har funnet ut av.

5 Analyse og drøfting

I denne delen av oppgaven vil jeg drøfte funnene i forskningsartiklene opp mot allerede anvendt teori for å svare på problemstillingen: «Hvordan fremme tidlig samspill og trygg tilknytning mellom barn og omsorgsgiver med prinsipp fra foreldreveiledningskurset Circle of Security (COS); og hvilken effekt har det?»

5.1 Hvilken effekt har trygghetssirkelen på foreldrerollen?

Tidligere i oppgaven har vi sett at COS-metoden skal hjelpe å bevisstgjøre foreldrene på egne holdninger, atferd eller samspillmønster, og at COS-metoden i hovedsak handler om å gi *foreldrene* kompetanse om tilknytning. Dette har vi sett på er fordi barn trenger trygg tilknytning for å utvikle seg best mulig, og at det er foreldrene sin «jobb» å skape et sunt miljø for barns sosiale, emosjonelle, fysiske og kognitive utvikling.

Etter en gjennomgang av forskningsartiklene for denne oppgaven, kom det frem at flere av deltakerne etter COS-kurset erfarte endringer i mentaliseringsevnen sin, nemlig hvordan de å på seg selv, og forsto seg selv og sin rolle i foreldre- barn relasjonen. Som skrevet over, opplevde foreldrene det som at de våknet opp og så utfordrende situasjoner med et nytt blikk. I tillegg følte foreldrene at de klarte å regulere både sine egne, og barnas følelser i større grad enn før, og var mer tolerante overfor barnas behov for kontakt og utforskning.

Det som likevel er interessant å se på er i hvilken grad man kan hevde at endringen i mentaliseringsevnen til foreldrene, var en direkte effekt av COS-intervensjonskurset. Som forklart i presentasjonen av artiklene, var deltakerne i de fleste studiene enten klinisk henviste til psykisk helseverntjeneste, eller de hadde problemer i samspillsituasjoner med barnet sitt. Det betyr altså at de aller fleste foreldrene som ble forsket på, tok COS-kurset, eller ble henvist der COS-kurset var en alternativ behandlingsform for allerede pågående problemer. Det er derfor naturlig å stille spørsmålstegn til i hvilken grad man kan anta at det var COS-intervensjonen som var en direkte årsak til endringen foreldrene opplevde. Når deltakerne allerede hadde utfordringer i samspillsituasjonen, og trengte råd og veiledning, kan det være vanskelig å argumentere for at COS-intervensjonen fungerte bedre enn andre

intervensjonsmetoder ville gjort. Dersom familien hadde utfordringer fra før, er det en mulighet for at generell hjelp, råd og veiledning også ville ført til en tilsvarende lik endring i mentaliseringsevnen til foreldrene.

På den andre siden kan COS-intervensjonen være en avgjørende faktor i forhold til foreldrenes endring i mentaliseringsevne, fordi COS er laget for å bevisstgjøre, og skape endring hos foreldrenes samspillmønstre ovenfor barna sine. COS skal fremme tilknytning og samspill mellom barn og foreldre, ved å veilede foreldrene i egne tankemønstre og atferdsmønstre. Forskningsartiklene viser at COS-kurset har klart å skape endring, og klart å bevisstgjøre foreldrene på barnas behov for en trygg og stabil voksen. Det kan bety at COS fungerer; men det kan også bety at foreldrene/familiene som trengte hjelp med utfordringene sine, uansett ville hatt effekt av enhver behandling de hadde fått. Spørsmålet er om endringen i mentaliseringsevnen ville skjedd uansett, med råd, veiledning eller annen behandling tilsvarende COS-intervensjonen.

Forskningsartiklene sier mye om effekten av COS, men lite om hvorfor det har effekt, og om det kan foreligge andre faktorer til at COS hadde effekt. Så hva sier forskningen og teorien om hvordan trygghetssirkelen, COS, kan fremme samspill og trygg tilknytning? Det skal vi se på i det følgende.

5.2 Hvordan kan trygghetssirkelen fremme tidlig samspill og trygg tilknytning?

I det foregående har jeg nevnt en påstand om at tilknytningsbehovet barn har, ofte viser seg gjennom en tilknytningsatferd. Barn sender signaler, i form av atferd som gråt, skrik, latter osv., til foreldrene sine for å øke sannsynlighet for nærhet og kontakt. Som vi har sett, opplever ofte barn tilknytningen til sine omsorgspersoner som trygg, når de erfarer at foreldrene responderer på deres tilknytningsatferd, enten ved å løfte dem opp, smile tilbake, snakke til dem eller lignende. Generelt ved å gi en respons til barnets atferd. Derimot, kan de barna som erfarer at foreldrene ikke responderer på barnets tilknytningsatferd utvikle utrygg, og i verste fall desorganisert tilknytning.

Vi har sett at de fleste teoretikere hevder at trygg tilknytning har avgjørende effekt på barns utvikling, både av selvfølelse og av psykisk helse. Slik jeg har tolket det, insinuerer de fleste

teoretikere derfor at barn med utrygg tilknytning har større sannsynlighet for å utvikle lav selvtillit, selvfølelse og dårlig psykisk helse. Dette har sammenheng med hvordan barna oppfatter seg selv i relasjon med andre, og hvordan behovene deres har blitt møtt av foreldrene eller nærmeste omsorgsgivere tidlig i barndommen. Det kommer frem eksempler hvor barn med utrygg tilknytning, har utviklet atferdsvansker eller andre psykiske lidelser, men det er likevel vanskelig å avgjøre om disse vanskene har en direkte sammenheng med det tidlige samspillet med foreldre, tilknytningen til foreldre, eller om det er andre faktorer ved barnets oppvekst som har fremmet utrygg tilknytning.

Jeg har oppfattet tilknytningsteorien som generelt kritisk til foreldrerollen, og at det som regel alltid er foreldre-barn-relasjonen som skaper vansker for barnet. I mange tilfeller stemmer nok dette, men jeg har oppfattet at det er få som beskriver risiko i miljøet rundt barnet som en faktor for å fremme utrygg tilknytning. Vi har jo derimot sett at barns utvikling, og tilknytning, skyter fart i sped-og småbarnsalder, og at dette er perioden der foreldrene spiller den største rollen. Allerede her kan tilknytningen påvirkes, positivt eller negativt. Likevel er det sagt lite om de tilfellene der sped-og småbarn i utgangspunktet har trygg tilknytning, og har et godt grunnlag for utvikling, men som senere får vansker i relasjon med andre. Betyr det at det er foreldrene som er «ansvarlige» også dersom barna opplever noe i skole, eller barnehagen, som kan virke traumatiserende, og dermed hemme utvikling eller tilknytning?

Når det gjelder hvordan COS fremmer trygg tilknytning og samspill, er det nettopp ved å bevisstgjøre foreldrene på tilknytningsteorien, og dets hovedargumenter. Vi har sett av Powell (et al., 2014/2015) at det å være sammen, i relasjoner med andre, baner vei for blant annet mestring av forskjellige utviklingsoppgaver og kompetanse, tillit, selvregulering og fysisk helse. Derimot, når det å være i relasjon med andre ikke blir tilfredsstillt, kan barnet i verste fall bli fratatt evnen til å ha gode relasjoner som voksen. Det er her COS-intervensjonen kommer på banen. Der barn og foreldre allerede har vansker i samspillsituasjoner er COS-metoden mye brukt. Som vist ifra artiklene i kapittel 4.2, opplevde flere av foreldrene at kontakten mellom dem og barna ble tettere etter COS, barna åpnet seg mer og viste følelsene sine bedre enn før, noe som indikerer at de ble tryggere på foreldrene sine. Som vi så på tidligere, viste Huber (et al., 2015) sin studie også en økning i tilknytningsatferd etter kurset, som betyr at barna viste flere atferdsmønstre for å fremme

nærhet enn de gjorde før. Slik jeg har forstått det er derfor COS et godt hjelpemiddel for å fremme tilknytning og samspill, og har god effekt der samspillsituasjonen i familien allerede har vansker.

Tilknytningsteorien sier mye om hvorfor tilknytning er viktig. COS-intervensjonen baserer seg på tilknytningsteorien, og har prøvd å implementere tilknytningsteoriens hovedtrekk for å gjøre den klinisk anvendelig. På mange måter lykkes de med dette, men i forskningen virker det som det er mangelfulle undersøkelser på den reelle effekten av dette. Som en oppsummerende diskusjon skal vi i det følgende se på trygghets sirkelen COS som tiltak, og om det virkelig fungerer.

5.3 Trygghets sirkelen som tiltak: fungerer det?

Når det kommer til en diskusjon om trygghets sirkelen virkelig fungerer, er det vanskelig å komme med et konkret svar.

Tiltak som COS, som et familieveilednings- og familieintervensjonskurs, kan berike enhver familie med informasjon, råd og veiledning til å starte en endringsprosess i samspillsituasjonen i familien. COS har et godt opplæringsprogram, god og oppdatert kunnskap innenfor tilknytning og samspillsituasjonen. Gjennom COS får du kunnskap om omsorg og forståelse for barn, og COS kan på mange måter være et nyttig bakteppe, og det kan gi et godt kunnskapsgrunnlag.

Likevel, når det gjelder om COS er et tiltak som fungerer i forhold til tilsvarende tiltak, virker det som at det kan være for lite forskning som tilsier at COS er det beste. Problematikken rundt å skulle måle effekten av et slikt tiltak er tidskrevende og omfattende, og innebærer en stor tolkningsprosess der det er fare for å gjøre feiltolkninger. Som Rye og Eng (2021, s. 17) skriver, er COS metoden godt likt i Norge, og mange hevder at den har betydelig effekt både på mentaliseringsevnen, samspill og tilknytning mellom barna og foreldrene. Selv om flertallet foretrekker COS metoden fremfor andre tilsvarende metoder, mangler det likevel forskning som kan bekrefte at COS-metoden faktisk virker. Studiene jeg har gjennomgått sier lite om den reelle effekten av COS, men utdyper og begrunner betydningen, og behovet, for endring i vanskelige familiesituasjoner.

Når det er sagt, er det stor enighet i tilknytningsteorien at barns tilknytning og samspill med foreldrene er viktig for senere utvikling. Der det er vansker, og der foreldre føler de trenger veiledning og råd som kan hjelpe dem i foreldrerollen, er COS et veldig godt alternativ. Selv om det finnes flere intervensjonsmetoder, terapi og lignende, som kanskje ville gitt det samme resultatet, er COS likevel et anerkjent kurs, og har flere kursholdere rundt om i verden. Som vi har sett, ønsker COS å hjelpe foreldrene til å hjelpe seg selv, og er derfor et fint utgangspunkt for endring.

6 Oppsummering og avslutning

Formålet med denne oppgaven var å finne ut effekten av, og måter COS fremmer trygg tilknytning og tidlig samspill. Det jeg har funnet ut av, er at tilknytning er essensielt for et barn for både trygghet og selvfølelse. I hovedsak er det foreldrene som legger grunnlaget for barns trygge tilknytning, og foreldrenes manglende omsorgsevne som kan skape utrygg tilknytning hos barn.

Mange familier med vansker i samspillsituasjoner blir anbefalt å prøve COS kurset, for å bli bevisstgjort på foreldrerollen, og for å få kunnskaper om barns behov for trygghet og omsorg. COS er en måte å styrke mentaliseringsevnen til foreldrene, og gjøre dem mer lydhør for barna sine. Når det gjelder om COS har effekt er det vanskelig å avgjøre. Forskningen tilsier at COS kan skape en endringsprosess hos foreldrene, men om COS fungerer bedre enn andre lignende metoder, er uklart. Forskningen sier noe om behovet for endring i disse familiene, men lite om den reelle effekten av COS.

Derfor hadde det vært en stor fordel med flere, større, forskningsprosjekter for å avgjøre hvilken effekt COS har. Intervensjonskurset er godt likt, men det er lite forskning som kan underbygge at COS er det beste valget.

6.1 Refleksjon og ettertanke

Å skrive denne bacheloroppgaven har vært en prosess. Jeg har lært mye, generelt om å gjøre en litteraturstudie, men også om temaet mitt om tilknytning og samspill. Til ettertanke har jeg tenkt at jeg burde konkretisert problemstillingen ytterligere. Det var utfordrende å finne forskning på effekt av COS, og utfordrende å drøfte problemstillingen i lys av teori. Selv føler jeg at problemstillingen kunne blitt belyst på en bedre måte, ved at jeg kunne drøftet flere faktorer med tilknytningsteorien. Likevel er denne oppgaven et resultat av mitt eget forskningsprosjekt, og jeg er jamt over fornøyd med resultatet, selv om noen ting kunne blitt gjort bedre.

7 Litteraturliste

- Amble, L., & Dahl-Johansen, C. (2016). *Miljøterapi som behandling ved komplekse traumer hos barn og unge*. Universitetsforlaget.
- Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (Fourth edition.). McGraw-Hill Education: Open University Press.
- Brandtzæg, I., Smith, L., & Torsteinson, S. (2011). *Mikroseparasjoner: Tilknytning og behandling*. Fagbokforlaget.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving* (6. utg.). Gyldendal Akademisk.
- Helsebiblioteket. (2016, 3. juni). *Forskningsmetode*.
<https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/sporsmalsformulering/forskningsmetode>
- Helsebiblioteket. (2016, 3. juni). *Systematisk oversikt*.
<https://www.helsebiblioteket.no/kunnskapsbasert-praksis/kritisk-vurdering/systematisk-oversikt>
- Huber, A., McMahon, C. A., & Sweller, N. (2015). Efficacy of the 20-week circle of security intervention: Changes in caregiver reflective functioning, representations, and child attachment in an Australian clinical sample. *Infant Mental Health Journal*, 36(6), 556–574.
<https://doi.org/10.1002/imhj.21540>
- Håkonsen, K. M. (2014). *Psykologi og psykiske lidelser* (5. utg.). Gyldendal akademisk.
- Killén, K. (2019). *Barndommen varer i generasjoner: Forebygging er alles ansvar* (4.utg.). Kommuneforlaget AS.
- Mothander, R. P., Furmark, C., & Neander, K. (2018). Adding “Circle of Security – Parenting” to treatment as usual in three Swedish infant mental health clinics. Effects on parents’ internal representations and quality of parent-infant interaction. *Scandinavian Journal of Psychology*, 59(3), 262–272. <https://doi.org/10.1111/sjop.12419>

Mæhle, M. (2016). Utviklingspsykologisk kunnskap som ramme og forutsetning for klinisk arbeid med barn. I H, Øvreeide (Red.), *Barn og unge i psykoterapi* (2. utg., bind 1, s. 117-157). Gyldendal Akademisk.

Powell, B., Cooper, G., Hoffman, K., Marvin, B. (2015). *Trygghetssirkelen- en tilknytningsbasert intervensjon: om å fremme tilknytningen i tidlige foreldre-barn-forhold* (M-C., Jahr, Overs). Gyldendal Akademisk. (Opprinnelig utgitt 2014).

Rye, M., & Eng, H. (2021). Kunnskapsoppsummering og klassifisering av tiltaket: Circle of Security (COS) International – Parenting (COS-P) (2.utg.). *Ungsinn* 1(1), 1-20.
<https://ungsinn.no/post-tiltak-arkiv/circle-of-security-cos-international-parenting-cos-p-2-utg/>

Smith, L. (2002). *Tilknytning og barns utvikling*. Høyskoleforlaget AS.

Sæther, K., M. & Glavin, K. (2021). Et «pålogget» foreldreskap: Foreldres erfaringer med foreldreveiledningskurset Circle of Security-Parenting, COS-P. *Nordisk sygeplejeforskning* 11(1), 22-34. <https://doi.org/10.18261/issn.1892-2686-2021-01-03>

8 Vedlegg 1: Søkelogg

Database / søkemotor /nettsted	Søk nr.	Søkeord/ søkekombinasjoner	Antall treff	Kommentarer til søk / treffliste (fyll ut etter behov)
Oria	1	(Omsorgsutøvelse OG utvikling OG tilknytning)	8 treff (28. april 2022)	<p>Avgrensing: publisert innen de siste 10 årene i fagfelleverdert tidsskrift.</p> <p>Generelt søk i Oria, for å bli kjent med kunnskapsfeltet, og begrepsbruken. Derfor ble det ikke valgt ut artikler fra dette søket.</p>
	2	(Samspill OG foreldre-barn OG tilknytning)	2 treff (28. april 2022)	<p>Avgrensing: Publisert innen de siste 10 årene i fagfelleverdert tidsskrift.</p> <p>Generelt søk i Oria, for å bli kjent med kunnskapsfeltet, og begrepsbruken. Derfor ble det ikke valgt ut artikler fra dette søket.</p>
	3	(Effekt OG trygghetssirkelen)	1 treff (29.april 2022)	<p>Avgrensing: Publisert innen de siste 5 årene, i fagfelleverdert tidsskrift.</p> <p>Etter en systematisk gjennomgang av artikkelen, og dens innhold, vurderte jeg denne artikkelen som relevant da den møtte mine inklusjonskriterier.</p> <p>Artikkelen er presentert som artikkel nummer 1 i kapittel 4 i</p>

				oppgaveteksten: «Et pålogget foreldreskap».
	4	(Experience*) AND (Circle of security) AND (child development AND attachment) AND (parent OR caregiver)	25 treff (2. mai 2022)	<p>Avgrensing: Publisert I tidsrommet 2015 til 2022, i fagfelleverdert tidsskrift.</p> <p>Etter en systematisk gjennomgang av tittel, abstract, og struktur i de de 25 artiklene, var det 1 artikkel som møtte mine inklusjons- og eksklusjonskriterier, og som var relevant for min problemstilling: «Efficacy of the 20-week circle of security intervention”. Denne artikkelen er presentert som artikkel 2 i kapittel 4 i oppgaveteksten.</p>
Cochrane library (CINAHL)	1	(Circle of security AND parenting) AND (treatment OR intervention OR therapy) AND (quality interaction)	4 treff (2. mai 2022)	<p>Avgrensing: Publisert mellom 2015 og 2022.</p> <p>Dette søket ble avgrenset til én artikkel som inkluderte de fleste søkeordene. For å få lest artikkelen måtte jeg åpne den i databasen CINAHL. Artikkelen dukker opp i flere av mine søk i andre databaser.</p> <p>Etter en systematisk gjennomgang av artikkelen, abstract og metode, valgte jeg å inkludere artikkelen i min litteraturstudie. Artikkelen «Adding</p>

				«circle of security» to treatment as usual in three Swedish infant mental health clinics. Effects of parents' internal representation and quality of parent-infant interaction" er presentert som artikkel 3 i kapittel 4 i oppgaveteksten
INSUM	1	Forebyggende og helsefremmende tiltak. Foreldreferdigheter: samspill, tilknytning, mentalisering. Aldersgruppe: sped-og småbarn (0-2 år), barn i førskolealder (3-5 år)	14 treff (2.mai 2022)	IN SUM hjelper deg å spisse søket ved å la deg huke av hvilke tema/kategorier du ønsker å finne artikler i. De kategoriene jeg valgte, er presentert i feltet for søkeord/søkekombinasjoner. Inklusjonskriterie var at den skulle være publisert mellom 2015 og 2022. Noen artikler var interessante, men jeg valgte å prøve å avgrense søket med flere søkeord for å få færre treff. Resultatet er presentert i søk nummer 2, nedenfor.
	2	Forebyggende og helsefremmende tiltak. Foreldreferdigheter: samspill, tilknytning, mentalisering. Psykologiske behandlingsmetoder:	11 treff (2.mai 2022)	Avgrensing: Publiseringstidspunkt mellom 2015-2022. Etter en systematisk gjennomgang av artiklene, gjennom abstract, innhold, metode og oppsummering, var det en artikkel som møtte mine kriterier. Dette søket resulterte i en artikkel:

		foreldreveiledning/-terapi (feks COS, ICDP) Aldersgruppe: sped-og småbarn (0-2 år), barn i førskolealder (3-5 år)		«Kunnskapsoppsummering og klassifisering av tiltaket: Circle of Security (COS)- international – Parenting (COS-P) (2.utg.)». Artikkelen er presentert som artikkel 4 i kapittel 4 i oppgaveteksten.
--	--	---	--	--

9 Vedlegg 2: Skjema for kritisk vurdering

Vedlegget inneholder kritisk vurdering artiklene som ble brukt i denne oppgaven, og tar utgangspunkt i skjema for kritisk vurdering (Risøy, 2022, lysark 30).

Artikkel nr. 1: Et «pålogget» foreldreskap – foreldres erfaringer med foreldreveiledningskurset Circle of Security-Parenting, COS-P

Kilde (APA 7th)

Sæther, K., M. & Glavin, K. (2021). Et «pålogget» foreldreskap: foreldres erfaringer med foreldreveiledningskurset Circle of Security-Parenting, COS-P. *Nordisk sygeplejeforskning* 11(1), 22-34. <https://doi.org/10.18261/issn.1892-2686-2021-01-03>

Hva er tema/problemstilling i artikkelen, retningslinjen eller oppslagsverket?

Denne forskningsartikkelen ønsket å få svar på hvilke erfaringer foreldre har med foreldreveiledningskurset, Circle of Security (COS).

Hvilket studiedesign er brukt?

Studiedesignet som ble brukt var kvalitativ metode, med dybdeintervjuer. Dette studiedesignet er velegnet til en slik type studie fordi med en kvalitativ studie ønsker man å forstå helheten i en opplevelse. De kvalitative studiene bruker ofte intervju som metode, og ved hjelp av ord og beskrivelser gitt av deltakerne, kan erfaringene til deltakerne bringe frem ny kunnskap (Aveyard, 2019, s. 61).

Hva forteller resultatene?

Som jeg utdyper ytterligere i kapittel 4.3 i oppgaveteksten, forteller denne studien om endringer i foreldrenes mentaliseringsevne og deres trygghet i foreldrerollen. Foreldrene opplever at de er mer «pålogget», og klarer å sette seg inn i barnets situasjon og følelser.

Kan du stole på resultatene? Gyldighet og pålitelighet.

I denne studien var det kun 9 av 16 foreldre som takket ja til å være med på forskningsprosjektet. Blant de ni som deltok var det syv kvinner og to menn i alderen 29-42 år. Det som er utfordrende med denne studien er at det var få foreldre som deltok i forskningsprosjektet. Dette gjør det vanskelig å generalisere funnene til en større del av befolkningen. Dette var hovedgrunnen til at jeg i utgangspunktet var kritisk til å bruke denne studien i min oppgave.

Når det gjelder om vi kan stole på resultatene i studien, er min mening likevel at vi kan det. Grunnen til at jeg mener vi kan stole på resultatene er fordi det som er gjort i studien er godt dokumentert, og begrunnet. I tillegg har jeg lagt merke til at forfatterne har brukt kilder fra anerkjente forfattere innenfor tilknytningsfeltet, og generelt innenfor COS, som for eksempel Bowlby, Powell, Cooper, Hoffmann og Marvin. Det er gjort etiske overveielser, etter forskningsetiske retningslinjer, og informert både muntlig og skriftlig om studiens hensikt. I tillegg har denne studien tillatelse fra de norske distributørene av COS International til å forske på kurset. Dette styrker studiens troverdighet i mine øyne. Studien møtte også mine inklusjons-og-eksklusjonskriterier, da den har en IMRaD-struktur og er publisert i fagfelleurdert tidsskrift. Studien er i tillegg publisert i 2021, noe som kan tyde på at det er svært oppdatert informasjon i forskningen.

Kan du bruke resultatene i din litteraturstudie? Relevans.

Styrken til denne studien er at det ble foretatt to *dybdeintervjuet* av foreldrene. De ble intervjuet en, og seks måneder, etter endt COS-kurs. Et dybdeintervju tillater forskeren å grundig utforske temaet, og forskningsspørsmålet, sammen med forskningsdeltakerne (Aveyard, 2019, s. 61).

Så selv om jeg var kritisk til denne studien, valgte jeg å ta den med, fordi selv om det er relativt få foreldre som er med i undersøkelsen, er likevel resultatene nyttige etter min mening. Det er fordi at med dybdeintervju både en måned etter endt kurs, og seks måneder etter endt kurs, har foreldrene fått erfaringer, og tid til å reflektere over COS-metoden, og hvorvidt den fungerer for dem, eller ikke. De to dybdeintervjuene som ble gjort styrker studien i mine øyne, fordi ved dybdeintervju med dette tidsspennet imellom, kan man fange opp dersom foreldrene har forskjellige meninger fra den første gangen, til

den siste.

Funnene i studien er i tillegg relevant for min problemstilling, da jeg ønsket å se på foreldrenes erfaringer, og effekt av COS, i tillegg til effekten fra barnas side.

Artikkel nr. 2: Efficacy of the 20-week circle of security intervention

Kilde (APA 7th):

Huber, A., McMahon, C. A., & Sweller, N. (2015). Efficacy of the 20-week circle of security intervention: Changes in caregiver reflective functioning, representations, and child attachment in an Australian clinical sample. *Infant Mental Health Journal*, 36(6), 556–574.

<https://doi.org/10.1002/imhj.21540>

Hva er tema/problemstilling i artikkelen?

Tema i denne artikkelen er COS-intervensjonen, tilknytning, mentalisering (reflective functioning) og foreldrerepresentasjoner. Denne studien ønsker å forske på effekten, eller virkningen av COS-intervensjonen, og endringene i mentaliseringsevnen hos foreldrene, foreldrefunksjonene og barns tilknytning.

Hvilket studiedesign er brukt?

Denne studien har studert og analysert 83 foreldre-barn-dyader som var klinisk henviste til psykisk helseverntjeneste. Disse 83 dyadene måtte ha fullført det 20 uker lange Circle of Security kurset. Foreldrene ble intervjuet, og dyader ble filmet i *fremmedsituasjonen* (Strange Situations) -metoden, før og etter intervensjonen. Et kohortdesign ble benyttet for å undersøke endring etter COS-kurset var gjennomført.

Hva forteller resultatene?

Resultatene viser at foreldrenes mentaliseringsevne, foreldrerepresentasjoner og nivået av barnets tilknytningstrygghet økte etter intervensjonen. I tillegg fikk barna med desorganisert tilknytning bedre tilknytning. Se mer utdypende beskrivelser av funn i

kapittel 4.3 i oppgaveteksten.

Kan du stole på resultatene? Gyldighet og pålitelighet.

Denne studien har en IMRad- struktur, der resultat, funn og drøfting er godt dokumentert. En styrke ved studien er i tillegg at de er kritiske til sin egen studie, og belyser ulike feilkilder ved forståelsen av effekten av COS-intervensjonen. Forfatterene viser til etiske overveielser, og vurderinger som er gjort i studien, slik at det er lett å forstå hva de har gjort.

Et av de kildekritiske aspektene ved denne studien er, for min del, at den er skrevet på engelsk. For meg som har norsk som hovedmål, og morsmål, er det alltid en viss fare for feiltolking og feil oversettelse for teksten. Derfor er det viktig å presisere at de funn som jeg presenterer, er resultat av min tolkning, og min oversettelse av teksten. Mine engelskspråklige kunnskaper er relativt gode, men det er alltid en fare for feiltolking likevel.

Denne artikkelen er publisert i 2015, som betyr at den er syv år gammel. I utgangspunktet er ikke denne artikkelen gammel, men det kan likevel bety at noe av de teoretiske perspektivene er utdaterte, eller har blitt oppdatert etter at artikkelen ble publisert.

I tillegg er denne forskningsartikkelen basert på foreldre-barn dyader som har blitt henvist til psykisk helsevernstjeneste på grunn av bekymringer ved barnets atferdsmessige eller emosjonelle vansker. I denne studien er det altså fokus på foreldre-barn relasjoner som allerede opplever vansker. Med et utgangspunkt i at det er problemer i relasjonen og tilknytningen allerede, vil kanskje effekten være større, enn om foreldre-barn relasjonen var *vanlig* og med trygg tilknytning. Dette har jeg vært bevisst på når jeg har valgt ut artikkelen.

Kan du bruke resultatene i din litteraturstudie? Relevans.

På tross av de kildekritiske vurderingene, har jeg valgt å bruke denne studien i min litteraturstudie. Grunnen til det er fordi jeg opplever at de pålitelige aspektene ved studien veier tyngre enn det som kan kritiseres. Studien har jeg vurdert som relevant for

min oppgave, og med min problemstilling, fordi den belyser effekten av COS-metoden, samt åpner opp for et kritisk blikk på metoden. Resultatene som blir presentert gir meg et innblikk på erfaringer og vurderinger av COS-intervensjonen fra en annen del av verden, og på kryss av kulturelle forhold.

Artikkel nr. 3: Adding “Circle of Security – Parenting” to treatment as usual in three Swedish infant mental health clinics. Effects on parents’ internal representations and quality of parent-infant interaction

Kilde (APA 7th):

Mothander, R., P, Furmark, C., & Neander, K. (2018). Adding “Circle of Security – Parenting” to treatment as usual in three Swedish infant mental health clinics. Effects on parents’ internal representations and quality of parent-infant interaction. *Scandinavian Journal of Psychology*, 59(3), 262–272. <https://doi.org/10.1111/sjop.12419>

Hva er tema/problemstilling i artikkelen?

Tema for denne studien er COS, tilknytning og interaksjon mellom foreldre og barn. Problemstillingen for studien er hvilken effekt COS har på foreldre-barn interaksjonen når den blir lagt til allerede behandling ved en klinikk for psykisk helsevern for spedbarn.

Hvilket studiedesign er brukt?

Denne studien er en randomisert kontrollert studie (RCT). Som vi har sett tidligere i oppgaveteksten, er RCT-studier kjennetegnet ved at de studerer effekten av tiltak, der deltakerne blir tilfeldig fordelt til en tiltaks- og til en kontrollgruppe. Dette er et velegnet studiedesign for denne studien fordi studien forsker på effekten av COS og TAU (treatment as usual), versus kun TAU.

Hva forteller resultatene?

Resultatene i studien forteller oss hvordan COS-intervensjonen kan berike og supplere andre behandlingsformer innenfor psykisk helsevern for spedbarn. Resultatene indikerer at det er en liten forbedring på interaksjonen mellom foreldre og barn etter behandling. Les mer om funnene i kapittel 4.3 i oppgaveteksten.

Kan du stole på resultatene? Gyldighet og pålitelighet.

Denne studien har en tydelig formulert metodedel, analyse og drøfting. I tillegg inneholder den egne kritiske holdninger til studien.

Denne studien inkluderte kun resultater fra tre klinikker for psykisk helsevern for spedbarn. I tillegg ble totalt 52 av 104 foreldre-barn dyader studert. Det vil altså si at selv om det var mange som ble spurt om å være med i studien, var det kun 52 som godtok. Det ville vært en fordel dersom et større utvalg deltakere, fra flere klinikker, hadde vært med i studien. Når det er få deltakere i en undersøkelse, er det vanskeligere å generalisere resultatene fordi det lave deltakertallet gir lav statistisk kraft (Mothander et al., 2018, s. 270). Derfor er dette viktig å presisere ved denne studien.

Studien har likevel noen styrker. Det at COS intervensjonen har blitt lagt til TAU i en randomisert kontrollert studie gir den stor styrke. I tillegg er det gjort målinger fra flere tidspunkt i, og etter undersøkelsen. Det er til sammen gjort tre målinger: en i oppstarten av studien, en som var seks måneder etter studien startet, og en 12 måneder etter studien startet. Dessuten har denne studien nyttet eksterne personer til å vurdere resultatene, og de hadde ingen kjennskap til omsorgspersonenes personlige historie eller demografiske bakgrunn: de jobbet ikke på klinikkene og var blinde for omsorgspersoners gruppetildeling (Mothander et al., 2018, s. 270).

Studien er i tillegg publisert i *Scandinavian Journal of Psychology*, og i fagfelle-vurdert tidsskrift. Dette i seg selv gjør artikkelen mer pålitelig, fordi den er vurdert av anerkjente fagfolk, og er godkjent som forskning.

Kan du bruke resultatene i din litteraturstudie? Relevans.

Jeg har vurdert denne artikkelen som god nok til at jeg kan bruke resultatene i min

litteraturstudie. Selv om artikkelen har noen svakheter i form av få deltakere, og datamateriale, mener jeg at resultatene er relevante. Så lenge man er bevisst på svakhetene til studien, og er klar over at man ikke nødvendigvis kan generalisere alle resultater som studien presenterer, mener jeg at artikkelen gir god innsikt, og har relevans for min problemstilling. Dessuten har denne studien dukket opp i flere søk jeg har foretatt, og i flere av referansene til andre artikler jeg har lest. Det kan bety at andre forskere innenfor det samme temaet også anerkjenner denne studien.

Artikkel nr. 4: Kunnskapsoppsummering og klassifisering av tiltaket: Circle of Security (COS) International – Parenting (COS-P)

Kilde (APA 7th):

Rye, M. & Eng, H. (2021). Kunnskapsoppsummering og klassifisering av tiltaket: Circle of Security (COS) International – Parenting (COS-P) (2.utg.). *Ungsinn 1*(1), 1-20.

https://ungsinn.no/post/tiltak_arkiv/circle-of-security-cos-international-parenting-cos-p-2-utg/

Hva er tema/problemstilling i artikkelen, retningslinjen eller oppslagsverket?

Tema for denne artikkelen er COS. Formålet med denne artikkelen er å klassifisere tiltaket COS og vurdere om det er et virksomt tiltak.

Hvilket studiedesign er brukt?

Denne forskningsartikkelen er en systematisk oversikt, som betyr at den inneholder oppsummert kunnskap/forskning om COS-intervensjonen internasjonalt. Siden denne studien er en oppsummering av forskning, er en systematisk oversikt et velegnet studiedesign.

Hva forteller resultatene?

Denne studien ser på COS-intervensjonen med et kritisk blikk, og er kritisk til i hvilken grad COS har effekt. Les mer om resultatene i artikkelen i kapittel 4.3 i oppgaveteksten.

Kan du stole på resultatene? Gyldighet og pålitelighet.

I utgangspunktet var systematiske oversikter nederst i mitt litteraturhierarki. Grunnen til at jeg likevel valgte å bruke en systematisk oversikt som en av mine forskningsartikler, er fordi jeg med denne artikkelen fikk en brei oversikt over flere studier enn de jeg har tatt for meg. I tillegg ser denne artikkelen på COS-intervensjonen med et kritisk blikk, og kan gi meg et annet perspektiv på COS.

En av grunnene til at man kan være kritiske til systematiske oversikter er at de er resultat av forskeren sin tolkning og analyse. Derfor er det som regel best å undersøke primærforskning før man ser på sekundærforskning, som systematiske oversikter er, slik at man gjør sine egne tolkninger av forskningsartiklene man finner. I denne oppgaven har jeg tidligere benyttet andre artikler som er primærforskning, og var derfor interessert i å finne ut om de systematiske oversiktene ville fortelle meg det samme som jeg fant i primærforskningen. Det er i hovedsak derfor jeg valgte å ta denne artikkelen med.

Denne artikkelen er publisert i 2021, og er en andre utgave, som betyr at det har blitt foretatt en lignende systematisk oversikt tidligere. Dette styrker artikkelen jeg har brukt, fordi det kan bety at den inneholder oppdatert kunnskap innenfor temaet artikkelen handler om.

I tillegg er ungsinn.no, der artikkelen ligger publisert, et fagfellevurdert tidsskrift, slik at man kan være sikker på at innholdet der er gjennomgått av fagfolk, og godkjent for publisasjon.

Kan du bruke resultatene i din litteraturstudie? Relevans.

I mine øyne egner resultatene seg godt til å ha med i min litteraturstudie. Artikkelen har relevans for problemstillingen min, i og med at den vurderer effekt av tiltaket COS.

Litteraturliste

Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (Fourth edition.). McGraw-Hill Education: Open University Press.

Risøy, S. M. (2022). *Forelesning om litteraturstudie* [Lysarkpresentasjon]. Sølvi Marie Risøy.

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgåve

BSV5-300-BO-2022-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	02-05-2022 09:00	Termin:	2022 VÅR
Sluttdato:	16-05-2022 17:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgåve		
Flowkode:	203 BSV5-300 1 BO 2022 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	451
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	8181
----------------------	------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei